

Õiguskantsleri Kantselei

Urmas Maranik
MTÜ Looduse ja Inimeste Eest
mtu.loodus@gmail.com

Teie 19.05.2025

Meie 12.06.2025 nr 14-5/251101/2504279

Austatud Urmas Maranik

Täname, et jagasite oma ühingu kriitilisi seisukohti kohaliku omavalitsuse eriplaneeringute osas, millega kavandatakse tuuleparke. Esitasite järgnevalt ka mõned küsimused, millele püüame õiguskantsleri pädevust silmas pidades vastata.

Esmalt peame selgitama õiguskantsleri seadusejärgset pädevust ja tegevuspiire. Õiguskantsler kontrollib seda, kas ja kuidas avalikku võimu teostavad asutused ja isikud järgivad hea halduse tava ja isikute põhiõiguste ja -vabaduste tagamise põhimõtet – selle ülesande täitmisel on õiguskantsleril võimalik eksimusele tähelepanu juhtida ja anda soovitusi. Õiguskantsler ei saa kedagi kohustada oma tegevust või otsuseid muutma. Niisiis ei saa õiguskantsler asuda teiste pädevate asutuste asemele otsuseid tegema ja hinnanguid andma. Kui mõne avalduse läbi vaatamisel tuleb esile eksimus hea halduse tava vastu, siis mõistagi juhime sellele tähelepanu. Siiski ei saa õiguskantsler hinnangut anda otstarbekuse seisukohalt. Ka ebaotstarbekad valikud võivad olla õiguspärased, kui need on tehtud põhiseadusega kooskõlas olevaid reegleid järgides ja mahuvad oma sisult õiguspäraste valikute raamidesse.

Küsisite, mida saab ette võtta, et tuuleenergeetika arendamine Eestis toimuks kooskõlas Euroopa Liidu õigusega, pidades silmas looduskaitset?

Sellele küsimusele vastamine väljub õiguskantsleri pädevusest ja taandub poliitikakujundamisele. Soovitame pöörduda Kliimaministeeriumi poole, kes vastutab nii energeetikapoliitika kui ka keskkonnakaitse valdkonna poliitika kujundamise eest. Siiski tuleb silmas pidada, et ka ministeerium ei saa suunata käimasolevaid planeeringumenetlusi, neid peatada ega lõpetada.

Juba menetluses olevate planeeringute puhul tuleb osaleda nende menetluses. Mõistagi on tuuleparkide (eri)planeeringute puhul alus eeldada kohtuvaidlusi. Seni, kuni pole tehtud lõplikke otsuseid ja planeeringu menetlused käivad, pole alust kohtusse pöörduda. Seadusega ettenähtud menetlusreeglid selleks ongi, et neid järgides tehtaks õiguspäraseid otsuseid – ja et poleks põhjust kohtusse pöörduda. Siiski ei saa alati vastandlikke huve niivõrd tasakaalustada, et kohtusse pöördumise vajadus täielikult kaoks.

Enne kui kohalik omavalitsus eriplaneeringut kehtestada tohib, peab sellele heakskiidu andma ka Maa- ja Ruumiamet, kes kontrollib planeeringu vastavust õigusaktidele ja maakonnaplaneeringutele ([planeerimisseaduse](#) § 121). Ka selle menetlusetapi eesmärk on tagada õigusaktide järgimine.

Kui planeering on kehtestatud, saab seda vaidlustada kohtus. Seejuures on kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu puhul lubatud ka populaarkaebus avalike huvide kaitseks. Planeerimisseaduse § 123 järgi on igal isikul õigus kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu kehtestamise otsuse vaidlustamiseks pöörduda kohtusse 30 päeva jooksul arvates päevast, millal isik sai teada või pidi teada saama

planeeringu kehtestamisest, kui ta leiab, et otsus on vastuolus avaliku huviga või kui otsusega on rikutud tema õigusi või piiratud tema vabadusi.

Küsisite, kuidas lahendada planeerimisseaduse rikkumise küsimused, kui kohaliku omavalitsuse eriplaneeringu eelvalikuetapp oli näiline?

Ka selles osas tuleb toimida seaduses ettenähtud võimalusi järgides. Kuigi planeeringust huvitatud isikul võib olla selged eelistused mõne asukoha osas, peab kohalik omavalitsus tagama, et menetlusreegleid järgitakse ja otsused tehakse sõltumatult. Kohalik omavalitsus peab valima ka õige menetlusliigi – tuuleparki on põhimõtteliselt võimalik planeerida ka detailplaneeringuga, sealhulgas on võimalik ka üldplaneeringut muutev detailplaneering. Ainuüksi see, et planeeringust huvitatud isikul on eelistused mõne asukoha osas, ei muuda planeeringut õigusvastaseks. Kui menetlusreeglite rikkumisel on mõju otsuse sisule, võib see olla alus planeeringu kehtetuks tunnistamisele ([haldusmenetluse seaduse](#) § 58).

Küsisite, kuidas lahendada tuuleenergia arendamisel hajaasustuse elanike diskrimineerimist võrreldes tiheasustuse elanikega?

Ühtegi sellist õiguse üldakti, mis taolist erinevat kohtlemist ette näeks, meile teada pole. Kui ka selline erinev kohtlemine oleks õiguse üldaktis ette nähtud, siis võib sellele olla ka õigustus. Ilmselt viitatakse tuuleenergeetika planeerimise soovituslikele juhistele või mõnele maakonnaplaneeringule, kus taoline suunis esitatud. Ka sellistele suunistele võib olla õigustus ja neid ei saa seetõttu tingimata diskrimineerimiseks pidada.

4) Küsisite, kuidas saavutada olukord, kus kohalikud omavalitsused võtaks arvesse ka nende inimeste arvamust ja allkirju, kes jäävad tuulepargi mõjualasse, kuid elavad naabervallas, ja nende inimeste arvamust, kellel on tuulepargi mõjualas nn teine kodu.

Nagu ka Teile kohtumisel selgitasime, tuleb eristada [kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse](#) (KOKS) §-s 32 järgi rahvaalgatust ja planeerimisseaduse alusel toimuvat planeerimismenetlust.

KOKS § 32 puhul on ette nähtud, et kohaliku elu küsimuse lahendamiseks esitatud rahvaalgatuse puhul peab kohalik omavalitsus kontrollima seda, kas algatusele allkirja andnud inimesed on ikka selle omavalitsuse elanikud – see on oluline seadusega ettenähtud künnise nõude täitmiseks. Kohaliku elu küsimuste puhul on olulised just kohalike elanike seisukohad.

Planeerimisseadus sellist nõuet ei sätesta. Planeeringu menetlus on avatud kõigile, kes soovivad selles osaleda. Ühtegi arvamust kõrvale jätta ei või. See ei tähenda, et menetleja ei võiks otsuse tegemiseks kõigi oluliste asjaolude väljaselgitamiseks ja kaalutusotsuse tegemiseks välja selgitada, mis on ühe või teise arvamuse esitaja seos planeeringualaga. See võib olla oluline arvamusele õige ja sobiva kaalu andmiseks.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Evelin Lopman

ettevõtluskeskkonna osakonna juhataja-õiguskantsleri nõunik
õiguskantsleri volitusel